

Finansdepartementet
fi.registrator@regeringskansliet.se

Kommissionens förslag till en ny byggproduktförordning

Sammanfattning

Transportstyrelsen är generellt positiv till kommissionens förslag som syftar till att göra hållbara produkter till norm i EU, stärka cirkulära affärsmodeller och ge konsumenterna makt inför den gröna omställningen.

Transportstyrelsen har följande synpunkter.

Transportstyrelsens synpunkter

Generella kommentarer

För vissa av de föreslagna kraven bedömer Transportstyrelsen att man inte har beaktat hur den föreslagna förordningen kommer att gälla för byggprodukter som används i byggnadsverken vägar och banor, med önskade effekter som följd, se våra kommentarer nedan.

Genom förslaget finns en risk att Kommissionen kan komma att ställa krav som direkt påverkar ett byggnadsverks tekniska egenskaper och inte bara krav på hur väsentliga egenskaper hos en produkt ska bestämmas och deklarerats. Transportstyrelsen bedömer att förslaget är alltför långtgående när det gäller möjligheten för Kommissionen att kunna ställa direkta produktkrav på områden som har med risk att göra. Vi anser exempelvis att eventuella krav på livslängd hos en produkt riskerar att påverka rätten för medlemsstaterna att själva ställa krav på byggnadsverks tekniska egenskaper.

I förslaget till ny CPR finns det otydligheter kring möjligheten för Kommissionen att ställa krav på tekniska egenskaper hos byggnadsverk respektive krav på väsentliga egenskaper hos produkter. Exempelvis föreslås att prefabricerade enfamiljshus kan omfattas av kraven i CPR och, som vi uppfattar det, även krav i delegerade akter. När det gäller

enfamiljshus kan en medlemsstat besluta om att CPR inte ska tillämpas genom att notifiera Kommissionen om detta. Förutom enfamiljshus finns det dock andra byggprodukter som också kan betraktas både som ett byggnadsverk och en byggprodukt. Det kan handla om exempelvis produkter för infrastruktur, såsom vägräcken, gång- och cykelbaneräcken, bullerskärmar och andra skyddsanordningar för väg- och spårtrafik. I förslaget saknas det en tydlig gräns mellan krav på en byggprodukt, producerad i fabrik och placerad på marknaden eller om den är framställt på plats, eller ett krav på ett byggnadsverk som i huvudsak består av en byggprodukt.

Transportstyrelsens bedömning är att de administrativa kostnaderna för företag kommer att öka till skillnad mot förslaget bedömning att de administrativa bördorna kommer att minska. Detta då den stora mängden information som specificeras i **Bilaga I** (*basic requirements, essential characteristics, product requirements och product information requirements*) som grund för deklaration av överensstämmelse med produktkraven, i många fall ska testas, verifieras och deklarerar. Det som kostar är inte att tillhandahålla en DoP (*Declaration of Performance*) eller en CoP (*Certificate of constancy of Performance*), vare sig det är i fysisk eller i digital form. Det som kostar är att ta fram underlaget till dessa dokument, det vill säga att prova produkten för sådana egenskaper som måste deklarerar. För att kunna bedöma förslaget effekt på de administrativa bördorna vore det önskvärt och pedagogiskt med ett antal exempel på deklaration av överensstämmelse med produktkraven för några olika byggprodukter.

Förslaget om reglering av så kallad 3D-printing reglerar själva tillverkningsprocessen och överensstämmer, enligt myndighetens bedömning, inte med förordningens syfte att på ett harmoniserat sätt deklarerar byggprodukters väsentliga egenskaper och därmed undanröja tekniska handelshinder

Det är svårt att bedöma hur, och i så fall om, deklarationen av miljöegenskaper hos produkter som omfattas av en harmoniserad byggproduktstandard med stöd av denna förordning kommer att ersätta nuvarande system för miljövarudeklarationer med hjälp av EPD:er (*Environmental Product Declaration*). Transportstyrelsen ser en risk för dubbelreglering om man enligt det föreliggande förslaget inför krav på deklaration av miljöegenskaper när det redan finns ett system med EPD:er. Vidare finns Europaparlamentets och rådets förordning om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (REACH) gällande produktion och säkert användande av kemikalier. Vi ser, även här, en risk för dubbelreglering.

Artikel 2,1c, Scope

Förslaget att även produkter som tillverkas på en byggarbetsplats ska omfattas av kraven i förordningen, kommer att omfatta exempelvis framställning av ballast utifrån befintligt bergmaterial vid byggande utefter nya väg- och banlinjer. Detta är en omfattande och viktig byggprodukt vid alla nya väg- och banprojekt som tidigare inte omfattats av denna typ av krav, då de inte satts på marknaden. Ett annat exempel är en stålstomme som byggs på plats och då inte sätts på någon marknad.

Transportstyrelsen ser det som problematiskt att den på platsen framställda ballasten ska CE-märkas och prestandadeklarerats samt även ha en deklARATION om överensstämmelse. Om så är fallet bedömer myndigheten att det blir kostnadsdrivande och praktiskt svårt, för ett anmält organ, att kontrollera och övervaka de aktuella egenskapskraven för något som tillverkas på en byggarbetsplats.

Transportstyrelsen kan inte bedöma om detta kommer att medföra att enbart företag som är certifierade mot EN 1090-1, kan utföra kontroll och övervakning av exempelvis en platsbyggd stålstomme utifrån den harmoniserade produktstandarden för stål- och aluminiumprodukter.

Det är svårt att bedöma hur undantaget för mikro-företag påverkar krav på CE-märkning, DoP och CoP av den färdiga byggprodukten om tillverkningen på en byggarbetsplats görs av ett sådant företag.

Artikel 2,3d, Scope

Transportstyrelsen bedömer att regleringen avseende ”*traffic signalling products*” behövs utifrån behovet av en heltäckande byggproduktreglering som även omfattar anläggningar (vägar, spårvägar, tunnelbanor och järnvägar) och att regleringen har tagits bort utan motivering.

Bilaga I, Requirements. PART A: Basic requirements for construction works and essential characteristics to be covered

Transportstyrelsen ställer sig negativt till att den, nu gällande, väsentliga egenskapen för byggnadsverk - ”*tillgänglighet vid användning*” - tagits bort i det föreliggande förslaget. Vi bedömer att den nuvarande formuleringen i gällande byggproduktförordning, ”*Byggnadsverk måste i synnerhet utformas och byggas så att de är tillgängliga för och kan användas av funktionshindrade*” är bra och behövs och har tagits bort utan motivering.

Bilaga IV, Product areas and requirements for TABs

Transportstyrelsen ställer sig negativt till att produktområdet ”*Vägbyggnadsutrustning: Vägutrustning*”, punkt 12 i den nu gällande, byggproduktförordningen, har tagits bort i det föreliggande förslaget. Vi

anser att regleringen behövs utifrån behovet av en heltäckande byggproduktreglering som även omfattar anläggningar (vägar, spårvägar, tunnelbanor och järnvägar) och att regleringen har tagits bort utan motivering.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande generaldirektör Anita Johansson. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog tf sektionschef Hans Norén, utredare Karin Edvardsson, utredare Björn Mattsson och utredare Per Andersson, den senare föredragande.

Ställföreträdande generaldirektör
Anita Johansson